Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31404

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i (TKDÖ), bireylerin ald?klar? t?bbi tedavi kararlar?n? ne ölçüde de?erlendirdiklerini, bu kararlardan duyduklar? memnuniyeti, karar verme sürecindeki bilinç düzeylerini ve hissettikleri kontrol mekanizmas?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkiye uyarlamas?, özellikle **kanser hastalar?** üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik özelliklerini inceleyerek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?ma uygun bir **psikometrik** araç sunmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, toplamda 15 maddeden olu?makta ve üç temel alt boyutta toplanmaktad?r: Memnuniyet-Belirsizlik, Bilinçli Seçim ve Karar Kontrolü. Yap?lan uyarlama çal??malar?, ölçe?in Türk kültürüne ve sa?l?k sistemine uygun psikometrik yeterlili?e sahip oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i, **Tedavi Karar?**, Kanser Hastalar?, Psikometri, Uyarlama, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Behice Erci, Sibel Özdemir

Amaç

Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, hastalar?n önemli bir tedavi karar? ald?ktan sonra, bu karar?n kalitesini ve sonuçlar?n? sübjektif olarak nas?l deneyimlediklerini de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, hastan?n karardan ne kadar memnun oldu?unu, karar verme sürecine ne kadar dahil oldu?unu ve karar?n sonuçlar?na yönelik ne kadar pi?manl?k veya belirsizlik hissetti?ini ortaya koyar.

Ölçe?in Türkiye'deki uyarlama çal??mas?, uluslararas? alanda kullan?lan bu arac?n Türkçe konu?an **kanser hastalar?** popülasyonunda kültürel adaptasyonunu sa?lamak ve elde edilen verilerin güvenilirli?ini ve geçerlili?ini kan?tlamak suretiyle, onkoloji hem?ireli?i ve hasta bak?m? alan?nda kullan?m? için sa?lam bir temel olu?turmay? amaçlam??t?r.

Yap?

Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i, tedavi kararlar?n?n karma??k do?as?n? yans?tan üç ana psikolojik yap? ölçmektedir. Bu **yap?**, hastan?n karar sonras? duygusal tepkilerini, bili?sel ihtiyaçlar?n? ve hissedilen ki?isel yetkinli?i kapsar. Ölçek toplam 15 madde ile bu üç boyutu e?it olarak da??tarak ölçmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Memnuniyet-Belirsizlik (5 madde): Hastan?n tedavi karar?ndan duydu?u genel tatmin düzeyini ve karar?n do?rulu?una dair ya?ad??? ?üpheleri veya belirsizlikleri de?erlendirir. Yüksek puanlar genellikle memnuniyetin dü?ük veya belirsizli?in yüksek oldu?unu gösterir.
Bilinçli Seçim (5 madde): Hastan?n karar verme sürecinde yeterli bilgiye sahip olup olmad???n?, alternatifleri anlay?p anlamad???n? ve daha fazla bilgi edinme iste?ini ölçer. Bu boyut, hastan?n karar?na ne kadar "bilinçli" yakla?t???n? yans?t?r.
Karar Kontrolü (5 madde): Hastan?n karar? kendi iradesiyle ald???n? hissetme derecesini ve karardan pi?manl?k duyup duymad???n? de?erlendirir. Bu boyut, karar?n ki?isel özerklik üzerindeki etkisini ifade eder.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n yap? geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekle?tirilen analizlerde tatmin edici sonuçlar elde edilmi?tir. Yap?lan KMO testi sonucu 0.73 olarak bulunmu?tur. 0.70 üzerindeki bu de?er, verilerin **Faktör Analizi** için uygun oldu?unu göstermektedir.

Faktör analizi sonucunda, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak maddelerin beklenen üç faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Madde yükleri 0.42 ile 0.69 aras?nda de?i?mekte olup, tüm maddelerin ilgili faktörlere yeterli düzeyde katk? sa?lad??? belirlenmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?lar? ba?ar?yla ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i, **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in genel Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? 0.71 olarak tespit edilmi?tir. Bu de?er, ölçe?in kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlar?n iç tutarl?l?k katsay?lar? ise s?ras?yla 0.74, 0.75 ve 0.71 olarak bulunmu?tur, bu da her bir alt boyutun kendi içindeki maddeler aras?nda yüksek bir korelasyon oldu?unu i?aret eder. Ayr?ca, madde-toplam korelasyonlar? 0.36 ile 0.71 aras?nda de?i?mektedir. Ölçe?in zaman içindeki stabilitesini ölçen test-tekrar test uygulamas? sonucunda, tüm test için korelasyon katsay?s? (r) 0.74 bulunmu?; alt boyutlar için ise bu de?erler 0.71, 0.78 ve 0.70 olarak saptanm??t?r. Bu sonuçlar, Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i'nin güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal uygunlu?unu belirlemek amac?yla yap?lan temel bile?enler analizi (Principal Component Analysis) ve sonras?nda uygulanan döndürme teknikleri, verilerin üç faktörlü bir yap?da topland???n? göstermi?tir. Bu üç faktörlü yap?, ölçe?in varyans?n?n toplam %43.37'sini aç?klamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Aç?klanan varyans oran? ve faktör yüklerinin (0.42 ile 0.69) da??l?m?, uyarlanan ölçe?in orijinal yap?y? korudu?unu ve Türk popülasyonunda tedavi kararlar?n? de?erlendirmede geçerli bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in Memnuniyet-Belirsizlik, Bilinçli Seçim ve Karar Kontrolü olarak adland?r?lan üç temel boyutu ba?ar?yla ayr??t?rd???n? teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: 15 maddelik, 3 alt boyutlu öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe (Orijinal dil: ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Kanser hastalar?.

Test Metodolojisi: Hastalar?n ald?klar? tedavi kararlar?n? de?erlendirmelerine dayanan Likert tipi (derecelendirme belirtilmemi?) öz bildirim. Ölçek, karar sonras? duygu ve dü?ünceleri ölçer.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Tedavi Karar? De?erlendirmesi, Onkoloji Hem?ireli?i, Hasta Kat?l?m?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresleri: behiceerci@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Behice Erci (Detayl? adres bilgisi mevcut de?il, ancak ileti?im e-posta adresi sa?lanm??t?r.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2008 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Behice Erci ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi: behiceerci@hotmail.com.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?, uyarlama çal??mas?na ait ek materyal olarak a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: The original PDF can be downloaded here: the-treatment-decision-evaluation-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Erci, B., & Özdemir, S. (2008). Psychometric properties of the Treatment Decision Evaluation Scale in patients with cancer in Turkey. *European Journal of Oncology Nursing, 12*(5), 464-468. doi:10.1016/j.ejon.2008.05.006

Tedavi Karar De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 15 maddeden ve 3 alt boyuttan olu?maktad?r.

Memnuniyet-Belirsizlik (5 madde): Karar?mdan memnunum.
Bilinçli Seçim (5 madde): Bu kararla ilgili daha çok bilgi istiyorum.
Karar Kontrolü (5 madde): Karar?mdan pi?man?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM